

สรุปรายงานการพัฒนาข้าราชการการฝึกอบรมการพัฒนาทางไกลด้วยระบบการฝึกอบรม
ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัลภาครัฐ (TDGA e-Learning)
หลักสูตร แนวทางในการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้สำหรับบริการภาครัฐ

(AI for Government Services)

โดย นางสาวทิวา ปาตีคำ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิชาการฯ

หลักสูตร แนวทางในการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้สำหรับบริการภาครัฐ (AI for Government Services)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายและหลักการของปัญญาประดิษฐ์
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์สำหรับภาครัฐ

บทที่ 1 ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) คืออะไร

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) มาจากแนวคิดที่ต้องการให้คอมพิวเตอร์ เรียนรู้ จดจำ และมีความคิดได้เหมือนมนุษย์ โดย Alan Turing (1912-1954) ได้ตั้งคำถามที่ว่า เครื่องจักรสามารถคิดเหมือนมนุษย์ได้หรือไม่ และนำไปสู่การทดสอบ (Turing Test) ซึ่งผลการทดสอบพบว่าคอมพิวเตอร์สามารถ วางโปรแกรมให้เรียนรู้ จดจำ ประมวลผล และคอมพิวเตอร์สามารถตอบสนองต่อสิ่งที่ไม่ได้ ถูกโปรแกรมไว้ได้ “ ในปี 1956 มีการใช้คำว่า AI เป็นครั้งแรก ”

แนวคิดการสร้างฉลาดให้ AI

1. ความฉลาดเชิงความรู้ (Knowledge-Based System)

- Expert System : ระบบที่รวบรวมองค์ความรู้ของผู้เชี่ยวชาญ ด้านต่างๆ มารวมไว้
- RPA : ระบบที่หน้าที่แทนคนตามข้อมูลที่ป้อนไว้ และสามารถ ตอบโต้กับมนุษย์ได้หลายสถานการณ์

2. ความฉลาดเชิงคำนวณ (Computational Intelligence)

- Machine Learning : ระบบที่เรียนรู้จากข้อมูลที่วิเคราะห์ จากที่สอนไว้
- Swarm Intelligence : ระบบที่เรียนรู้ผ่านกลุ่ม เพื่อหา คำตอบที่เหมาะสมที่สุดโดยใช้การสุ่มคำตอบที่เป็นไปได้
หลาย ๆ จุด

ประเภทของ AI

Artificial Narrow Intelligence (ANI) ปัญญาประดิษฐ์แบบเบา (Weak AI) สร้างขึ้นมาเพื่อใช้งานเฉพาะทาง เช่น Siri Alexa Cortana

Artificial General Intelligence (AGI) ปัญญาประดิษฐ์แบบเข้มข้น (Strong AI) มีความสามารถใกล้เคียงกับมนุษย์ สามารถใช้ความคิดบนพื้นฐานของเหตุและผล สามารถวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ และเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต เช่น รถยนต์ไร้คนขับ

Artificial Super Intelligence (ASI) ปัญญาประดิษฐ์แบบทรงปัญญา เป็น เครื่องจักรทรงภูมิปัญญา สามารถบูรณาการความรู้ในทุกศาสตร์ และประมวลผลด้วยความเร็วสูง ซึ่งเป็นไปได้ว่าจะมีศักยภาพในเชิงสติปัญญาเหนือมนุษย์

ประเภทการเรียนรู้ของ AI

การเรียนรู้แบบมีผู้สอน (Supervised Machine Learning Algorithms)

การเรียนรู้แบบไม่มีผู้สอน (Unsupervised Machine Learning Algorithms)

การเรียนรู้แบบกึ่งควบคุม (Semi- Supervised Machine Learning Algorithms)

การเรียนรู้แบบเสริมกำลัง (Reinforcement Machine Learning Algorithms)

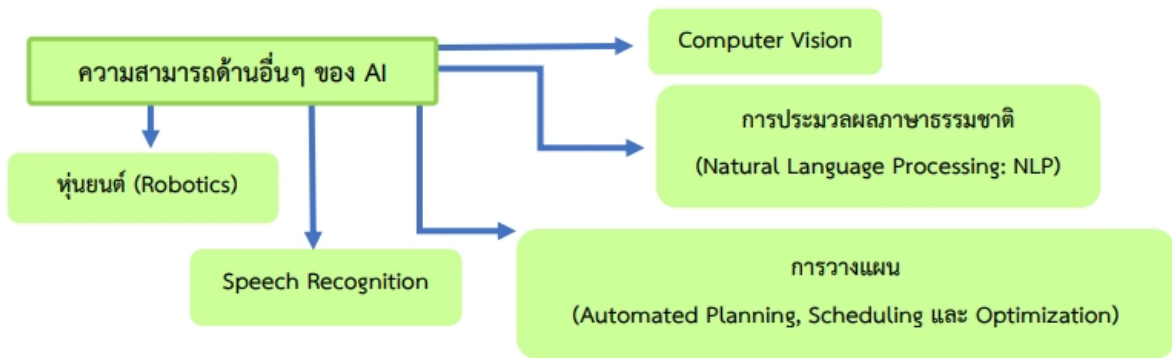
บทที่ 2 ความสามารถของ AI ในปัจจุบัน

ระดับความสามารถของ AI ตามการพัฒนา

ระดับที่ 1 การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine learning และ deep learning)

ระดับที่ 2 เครื่องจักรอัจฉริยะ (Machine Intelligence)

ระดับที่ 3 เครื่องจักรตระหนักรู้ (Machine Consciousness)

การแบ่ง AI ตามเทคโนโลยี (Technology Lens : AI Techniques)

Sensory Layer : พัฒนา AI ให้รับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม มีประสาทรับรู้ข้อมูล และแสดงออกตาม sensory feeling ได้เมื่อถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น ภาพ เสียง คำพูด การมองเห็นของเครื่องอัตโนมัติ เป็นต้น

NLP, Audio & Speech, Machine Vision

Behavior Layer : เน้นการสร้างและพัฒนา AI ให้เหมือนมนุษย์ เช่น การจัดการเอกสารแบบซ้ำๆ ของ RPA การผลิตเชิงอุตสาหกรรมของหุ่นยนต์

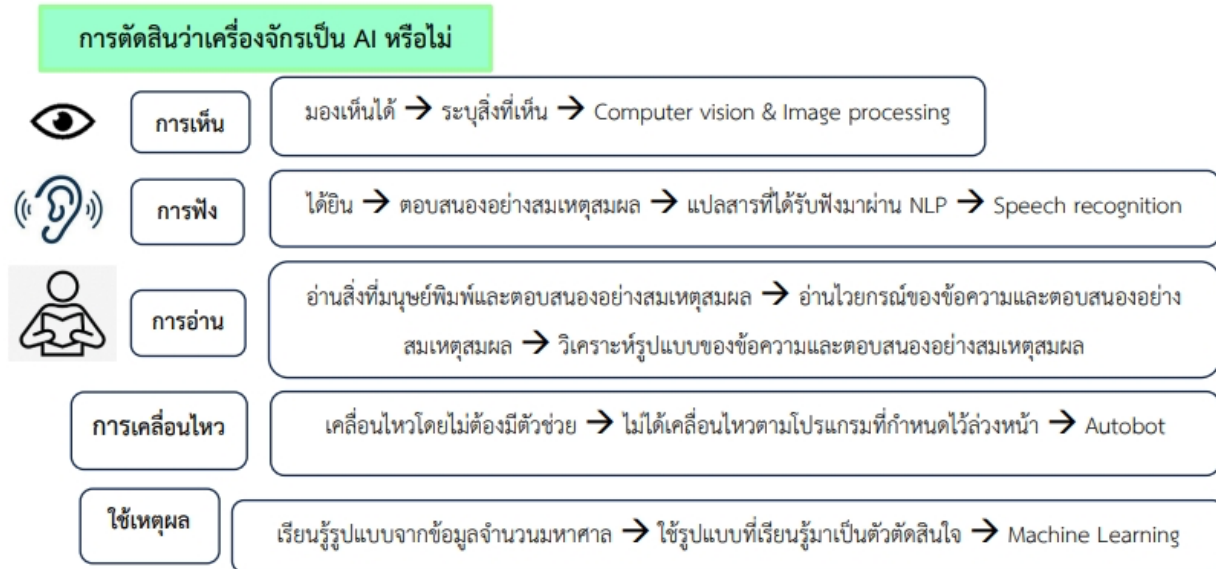
RPA, Robot

Cognitive Layer : กลุ่มเทคนิคที่เน้นการทำงานเกี่ยวกับกระบวนการทางความคิดและความเข้าใจข้อมูล เพื่อให้ AI สามารถวิเคราะห์ ประมวลผล และตัดสินใจดำเนินการต่อ หรือเป็นข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในขั้นต่อไป

Planning & Scheduling, Knowledge representation, machine

บทที่ 3 แนวทางเบื้องต้นในการวิเคราะห์ว่า สิ่งใดเป็น AI

บทที่ 4 ทิศทาง AI ของโลก

AI กับการเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐ

- การใช้ AI ในการบริการสาธารณะภาครัฐ
  - แบบฟอร์มยื่นคำร้อง/คำขอ (single e-form)
  - แบบสำเนาเอกสารประกอบ (Automatic Digital Government)
  - การเชื่อมโยงข้อมูลข้ามหน่วยงาน
  - การพิจารณาอนุมัติ/ อนุญาต ของหน่วยงาน (Application Examination)
  - การอนุมัติ อนุญาตด้วยอำนาจของเจ้าหน้าที่ (Digital Signature)
  - การยืนยันตัวตน/ รับรองสำเนา (Digital ID)
  - การออกใบอนุญาต (e-certificate/ e-License)
  - การชำระเงิน (e-Payment)
  - ใบเสร็จรับเงิน (e-Receipt/ e-Tax Invoice)
  - การจัดส่งเอกสารไปยังประชาชน (e-mail/ Digital Inbox)

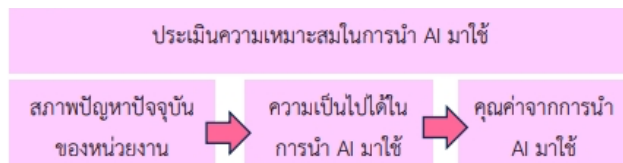
2. การใช้ AI ในการบริหารจัดการภาครัฐ
  - จีนใช้ระบบ Zero Trust System ในการตรวจจับการคอร์รัปชัน
  - กระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกาใช้ AI คาดการณ์ ยานพาหนะที่ต้องได้รับการบำรุงรักษา
  - สรรพากรของออสเตรเลียใช้เสียงในการยืนยันตัวตน
  - อังการี นำ AI มาใช้จัดการข้อมูลภาพในคลังภาพและเสียง แห่งชาติ
3. การใช้ AI ในงานเฉพาะด้าน
  - โรงพยาบาลราชวิถีใช้ AI ในการวินิจฉัยโรคเบาหวาน
  - เกาหลีใต้ใช้เทคนิค Face Detection ตรวจจับผู้พำนักเกินเวลา
  - รัฐเทกซัสใช้ AI คาดการณ์ปริมาณน้ำล้นหน้า
  - เมืองพิตต์เบิร์ก รัฐเพนซิลวาเนีย ใช้ AI จัดการปัญหาจราจรติดขัด

บทที่ 5 AI กับการเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำ AI มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐ

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

ประเมินความเหมาะสมในการนำ AI มาใช้

กำหนดกรอบการดำเนินโครงการ AI

1. ประเมินความพร้อมด้านข้อมูล โดย ตรวจสอบคลังชุดข้อมูล (Dataset Inventory) และ ตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล (Data Quality)
2. สร้างความร่วมมือในการพัฒนาระบบ AI
3. สร้างจริยธรรมในระบบ AI

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- กำหนดกรอบการกำกับดูแล (Governance)
- ส่งเสริมพื้นฐานข้อมูลภาครัฐ (Data)
- สร้างบุคลากร AI ภาครัฐ (AI Capability)
- ส่งเสริมภาคส่วนพันธมิตร (Partnership)

แนวทางการประยุกต์ใช้ AI เพื่อขับเคลื่อนโครงการสำคัญของภาครัฐ

1. การเก็บข้อมูล
2. การวิเคราะห์
3. การดำเนินการ
4. การวางแผน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้

ได้เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ในการบริการภาครัฐ เพื่อนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานในอนาคต